

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Stopio cosbi corfforol yng Nghymru

Gwybodaeth i rieni

Mae **21 Mawrth 2022** yn foment hanesyddol i blant a'u hawliau yng Nghymru. O'r diwrnod hwn ymlaen, bydd cosbi plant yn gorfforol yn **anghyfreithlon** yng Nghymru. Rydyn ni eisiau amddiffyn plant a'u hawliau, er mwyn rhoi'r dechrau gorau mewn bywyd iddyn nhw. Fel rhiant, dyma beth sydd angen i chi ei wybod am y newid yn y gyfraith.

Beth yw cosb gorfforol?

Mae sawl math o gosb gorfforol. Fel smacio, taro, slapio ac ysgwyd. Ond mae mathau eraill hefyd. Mae'n amhosibl rhestru pob math o gosb gorfforol. Gall fod yn unrhyw ddull o gosbi plentyn gan ddefnyddio grym corfforol. Mae ymchwil yn awgrymu y gallai unrhyw fath o gosb gorfforol fod yn niweidiol i blant.

Beth mae'r newid yn y gyfraith yn ei olygu?

- Bydd cosbi corfforol o unrhyw fath yn anghyfreithlon yng Nghymru.
- Bydd gan blant yr un amddiffyniad rhag ymosodiad ag oedolion.
- Bydd yn gwneud y gyfraith yn gliriach - haws i blant, rhieni, gweithwyr proffesiynol a'r cyhoedd ei deall.

Beth sy'n digwydd os byddaf yn cosbi fy mhlentyn yn gorfforol o 21 Mawrth 2022?

Os byddwch yn cosbi eich plentyn yn gorfforol:

- byddwch yn torri'r gyfraith
- mae perygl y cewch eich arestio neu eich cyhuddo o ymosod
- efallai y cewch gofnod troseddol, sydd yr un fath ar gyfer unrhyw drosedd.

Mae gwybodaeth, cyngor a chymorth ar gael i unrhyw un sydd ei angen, i'w helpu i ddod o hyd i ffyrdd cadarnhaol o reoli ymddygiad plant, i helpu i osgoi sefyllfa o'r fath.

A yw'n golygu na allaf ddisgyblu fy mhlentyn mwyach?

Nac ydy. Mae angen disgyblaeth ar bob plentyn; mae'n rhan hanfodol o fagu plant yn dda. Ond, mae gwahaniaeth mawr rhwng disgyblu a chosbi.

Mae disgyblu plentyn yn ymwneud â rhoi ffiniau, arweiniad a chymorth i blentyn fel y gall ddysgu ymddygiad priodol. Ni fyddai'r ddeddfwriaeth yn effeithio ar allu rhiant i wneud hynny.

Nid yw cosb gorfforol yn rhan anochel o ddisgyblu plant.

Efallai ei fod yn edrych fel ei fod yn gweithio oherwydd bod plant yn aml yn rhoi'r gorau i'r hyn maen nhw'n ei wneud pan fyddan nhw'n cael smac er enghraifft.

Ond nid yw cosbi plant yn gorfforol yn effeithiol o ran gwella ymddygiad plant ac nid yw'n helpu plant i ddysgu am hunanreolaeth nac ymddygiad priodol.

Gall cosb gorfforol:

- frifo plentyn
- gwneud i blentyn deimlo ofn, dicter, tristwch a dryswch
- rhoi'r neges i blant bod trais yn iawn a'i fod yn ymateb priodol i deimladau cryf
- bod yn gysylltiedig â chanlyniadau negyddol i blant.

I gael rhagor o wybodaeth am stopio cosbi corfforol yng Nghymru, ewch i: llyw.cymru/StopioCosbiCorfforol

I gael gwybodaeth ac awgrymiadau am rianta cadarnhaol, ewch i *Magu Plant*.
Rhowch amser iddo: llyw.cymru/rhowchamseriddo

Stopio Cosbi
Corfforol

Ending Physical
Punishment

A fydd yn newid rianta bob dydd?

Na! Mae rhieni'n rhoi mwythau i'w plant, yn brwsio'u gwallt, yn glanhau'u dannedd, yn chwarae'n wyllt gyda nhw ac yn eu codi i'w rhoi yn eu seddi yn y car - pethau sy'n digwydd bob dydd.

Weithiau mae'n anodd gwisgo plentyn, ac ar adegau rhaid i chi wneud hynny yn erbyn ei ewyllys i'w gadw'n gynnes, i'w alluogi i fynd y tu allan ac ati.

Nid yw'r ddeddfwriaeth yn atal y gweithgareddau hynny – unig nod y ddeddfwriaeth yw rhoi terfyn ar gosbi corfforol.

Ac i fod yn glir, nid yw unrhyw ymyriadau corfforol i gadw plant yn ddiogel rhag niwed yn gosb gorfforol.

Mae dal plentyn yn ôl rhag rhedeg i'r ffordd, neu atal plentyn i'w gadw rhag anafu ei hunan neu rhag anafu eraill, neu ei atal rhag rhoi ei law yn y tân neu rhag cyffwrdd â rhywbeth poeth, yn rianta da, nid cosb. Fodd bynnag, ar ôl ichi weld eich plentyn yn gwneud rhywbeth peryglus, os ydych chi hefyd yn ymateb drwy smacio eich plentyn, rydych chi'n eu cosbi'n gorfforol ac ni fyddai hynny'n dderbyniol o dan y gyfraith.

Ble alla i gael cyngor a chefnogaeth?

- Mae **Magu Plant. Rhowch amser iddo** yn cynnig awgrymiadau ymarferol a chyngor arbenigol ar fagu plant mewn modd cadarnhaol i annog ymddygiad da gan blant a dewisiadau eraill yn lle cosb gorfforol. Mae gan yr ymgyrch dudalen we ar gyfer cymorth ar rianta sy'n cynnwys dolenni i gymorth a llinellau cymorth pellach i rieni.
- Mae cymorth a chyngor magu plant cyffredinol ar gael gan fydwragedd, ymwelwyr iechyd, meddygon teulu a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd.
- Rhaglenni cymorth cynnar fel Dechrau'n Deg (os ydych yn byw mewn ardal Dechrau'n Deg) a Teuluoedd yn Gyntaf.

Os nad wyf i'n cael defnyddio cosb gorfforol, sut allaf i ymdrin ag ymddygiad annymunol fy mhlentyn?

Mae sawl ffordd o ddisgyblu plentyn heb ddefnyddio cosb gorfforol.

- Weithiau mae tynnu sylw plentyn ifanc mewn sefyllfa heriol yn ddigon i leihau ymddygiad problemus.
- Gyda phlant dros 3 oed gallwch ddefnyddio canlyniad yn lle cosb gorfforol, fel tynnu hoff degan neu weithgaredd i ffwrdd am gyfnod byr.
- I blant hŷn a phobl ifanc yn eu harddegau, mae gwybod beth fyddai'n cael yr effaith fwyaf yn bwysig, fel cael gwared ar fynediad i ddyfeisiau electroneg, treulio amser gyda'u ffrindiau neu gollu arian poced am gyfnod penodol o amser.
- Trwy ddysgu adnabod a rheoli ein teimladau a'n hemosiynau ein hunain, gall olygu y gallwn dawelu sefyllfaoedd cyn iddyn nhw waethygu. Er enghraifft, drwy bwylio, anadlu'n ddwfn neu hyd yn oed gerdded i ffwrdd – rydych yn rhoi enghraifft wych i'ch plentyn o sut i ymddwyn.

Awgrymiadau Da

- Rhowch ganmoliaeth gynnes am ymddygiad da.
- Gosodwch reolau teuluol clir sy'n addas ar gyfer oedran a gallu eich plentyn.
- Cynlluniwch ymlaen llaw ar gyfer adegau pan mae plant yn gallu ymddwyn mewn ffyrdd heriol (e.e. ewch â snaciau neu degan ar deithiau siopa).
- Ceisiwch feddwl am beth sy'n digwydd o dan wyneb ymddygiad anodd – a yw eich plentyn yn llwglyd, dig, unig neu flinedig?
- Cysylltwch deimlad â'r ymddygiad e.e. 'Rwy'n credu dy fod yn taflu'r teganau oherwydd dy fod yn grac, ond dydyn ni ddim yn brifo pobl'.
- Datblygwch drefn sy'n gweithio i'ch teulu.
- Byddwch yn esiampl o'r ymddygiad rydych eisiau ei weld – ni fydd plentyn yn deall nad oes hawl taro neu weiddi os mai dyna maen nhw'n gweld oedolion yn ei wneud.

Ewch i Magu Plant. Rhowch amser iddo am fwy o wybodaeth.

Mae'r oes wedi newid. Mae agweddau wedi newid. Does dim lle i gosbi corfforol mewn Cymru fodern.